

ፈጣን ስሌት

ቁጥሮች በፍጥነት የሚጠሩ ሃገሮች ሂሳብ በቀላሉ እንዲገባ ማደርጋቸውን ሊቃውንቶች ደርሰዉበታል። ለሂሳብ ስሌት ይጠቅማል ብዬ የገምትኩትን እነሆ ለዉይይት አቅርቤአለሁ።

አጠራር

በፍጥነት ለማሰብ እንዲያግዝ ከ 1 እስከ 9 ያሉት እያንዳንዳቸው በግዕዝ ቢሰየሙ ይጠቅማል። ለምሳሌ፤ 1 = ሀ (አሀዱ፤አንድ) ፤ 2 = ለ (ክልኤቱ፤ሁለት) ፤ 3 = ሰ (ሰልሰቱ፤ሶስት) ፤ 4 = ረ (አርባአቱ፤ አራት) ፤ 5 = ተ (ሃመስቱ፤ አምስት) ፤ 6 = ደ (አስለሰቱ፤ስድስት) ፤ 7 = በ (ሰባአቱ፤ሰባት) ፤ 8 = ነ (ስመንቱ፤ስምንት) ፤ 9 = ጠ (ተስአቱ፤ዘጠኝ)።

ቤቶች፤ ዓ = አስርቱ፤ አስር ቤት፤ መ = መቶ ቤት፤ ሺ = ሺ ቤት፤ ሚ = ሚሊዮን ቤት፤ ቢ = ቢሊዮን ቤት፤ ቲ = ቲሪሊዮን ቤት ወዘተ።

ሰንጠረዥ 1. የመቶ ቤት ሰንጠረዥ። ከ 0 እስከ 9 በግራ የሚታዩት 10 ድሮችን ላማሳየት ብቻ ነው። ከ 0 እስከ 10 በቀኝ የሚታዩት 11 ቦታዎች ናቸው። ግን 0 ሰንጠረዥን ጉደፍ አደርግን ቁጥሮችን የምናሰላው ከ 1 እስከ 10 ባሉት 10 ሰንጠርዦች ነዉ።

9	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
8	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
7	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
6	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
5	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
4	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
3	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
2	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

ዓ = የአስር ቤት ከ 1 እስከ 10 ነዉ። በ 0 ድርና በ 7 ማግ ያለው ቁጥር 07፣ ማለትም 7 (በ) ነዉ።

መ = የመቶ ቤት ከ 1 እስከ 100 ነው። 10 [ከ 0 እስከ 9] ድርጊት 10 [ከ 1 እስከ 10] ማግ አለው። በድር 5 እና በማግ 9 ባለው ቦታ ቁጥር 59 (ተግጦ) ነው። በድር 8 እና በማግ 6 ያለው ቁጥር 86 (ነዳደ) ነው። ቁጥርን በቤት ብናየው መጀመሪያ ድሩን ቀጥሎ ማጉን ማሰላሰል ይጠቅማል።

ሺ = የሺ ቤት 1000 ($10 * 10 * 10$) ነው። 100 [ከ 0 እስከ 99] ድርጊት 10 [ከ 1 እስከ 10] ማግ አለው። በሰንጠረዥ 1 በሙሉ ባይታይም በድር 12 [ዓለ] እና በማግ 6 ያለው 126 (ዓለመደ = መለዳደ) ነው። በሺ ቤት የመጨረሻው ድር 99 ነው። በድር 99 [ጠግጦ] እና በማግ 9 የሚገኘው ቁጥር 999 (ጠግጦመጦ = ጠመጠግጦ) ነው።

ዓሺ = የዓሺ ቤት 10000 ($10 * 10 * 10 * 10$) ነው። 10000 [ከ 0 እስከ 999] ድርጊት 10 [ከ 1 እስከ 10] ማግ አለው። በሰንጠረዥ 1 በሙሉ ባይታይም በድር 120 እና በማግ 6 ያለው 1206 (ዓለመደ = ሺለመደ) ነው። በዓሺ ቤት የመጨረሻው ድር 999 ነው። በድር 999 [ጠግጦመጦ] እና በማግ 9 የሚገኘው ቁጥር 9999 (ጠግጦመጦሺጦ = ጠሺጦመጦግጦ) ነው።

በዚህ አይነት አስተሳሰብ የ 100000 ቤት፣ 1000 000 000 ቤት፣ ወዘተ ያላቸውን ቦታ መገንዘብ ይቻላል።

ግንዛቤ

- 1) እላይ በተጠቀሱት ቤቶች የሁሉም ማግ 10 ነው። ቁጥር በ 10 ማግ መግለጹ ቀርቶ በ 5 ማግ ቢገለጽ ምን እንደሚሆን ሰንጠረዥ ሠርተህ ተገንዝብ። ከ 10 ማግ ይልቅ የ 2 ማግ ያለው አቆጣጠር ለበዙ ጉዳዮች ሂሳብ፣ ለምሳሌ የኮምፒውተር ፕሮግራም ለመጻፍ፣ ይጠቅማል።
- 2) ከ 100 በላይ ያሉትን ቁጥሮች በሰንጠረዥ ማስፈር ጊዜም ወረቀትም ይፈጃል። ስለዚህ ቁጥሮችን በ ሲ ስሌት መግለጽ ይቻላል።
 አነድ አስከትሎ (ሲ) ስሌት ።
 $ሲ 8 = 10^8 = 100\ 000\ 000$ (መሚ)
 $2 ሲ 3 = 2 * 10^3 = 2000$ (ለሺ)
 $ሲ 5 = 10^5 = 100\ 000$ (መሺ)
 $1.45 ሲ7 = 1.45 * 10^7 = 14\ 500\ 000$ (ዓረሚተመሺ)
 $1789 = 1.789 * 10^3 = 1.789 ሲ3$
- 3) ቁጥሮችን 1፣ 2፣ 3፣ 4 ወዘተ ብሎ በሰንጠረዥ ማስፈር ጊዜም ወረቀትም ይፈጃል ። ስለዚህ ቁጥሮችን በ ቢ (የ ቤት) ስሌት መግለጽ ብዙ ጥቅም

አለው።። ይህ ስሌት 10^0 ፣ 10^1 ፣ 10^2 ፣ 10^3 ፣ 10^4 ወዘተ ሲሆን አቆጣጠሩ 1 ፣ 10 ፣ 100 ፣ 1000 ወዘተ ወይም የ 1 ቤት፣ የ 10 ቤት፣ የ 100 ቤት ፤ የሺ ቤት ወዘተ ማለት ነው። ስሌት 10^0 ፣ 10^1 ፣ 10^2 ፣ 10^3 ፣ 10^4 ወዘተ የተሰኘው የ ቢ (logarithm) ስሌት ድሩ 10 ስለሆነ **ዓቢ** (logarithm to the base 10)፤ ስሌት እንለዋለን። ባንጻሩ 2^0 ፣ 2^1 ፣ 2^2 ፣ 2^3 ፣ 2^4 ወዘተ የተሰኘው ስሌት ድሩ 2 ስለሆነ **ላቢ** (logarithm to the base 2) ስሌት ይባላል።

የቤት ስሌት- ለምሳሌ የአሰር ቤት ስሌት (**ዓቢ**) (logarithm to the base 10)
 ዓቢ 100 = 2
 ዓቢ 1000 = 3

መደመር

$2 + 3 = 5$
 $A + B = C$ [በሰንጠረዥ 1 ማንቹን በመቁጥር መልሱን ማወቅ ይቻላል]

ብዜት

$2 * 3 = 6$
 $A * B = C$ [በሰንጠረዥ 1 ሁልቱን ማጎች ሱስት ግዜ በመደምር መልሱ ይግኛል)

ከፍልፋይ (ው) ዴሲማል ፣ ከምቶ እጅ (ከመጅ = %)

$4/7 =$ አራት ስባተኛ የምንለው ባፋጣኝ ለማሰብ አያግዝም። ከሳባት ዉስጥ አራቱ = ከበውረ ማልት ቢላመድ ለስሌት ይቀላል።

ለሞሬ አራት (\$4) ረጋሶ አራት (\$4) ብር አላቸው። ቶሎሳ ከለሞሬ ግማሽ ከረጋሶ እሩብ ቢወስድ ስንት ያገኛል?

[ከፍልፋይ]

ከለውሀ $4 +$ ከረውሀ $4 = 2 + 1 = 3$

ቶሎሳ ሶስት ብር (#3) ያገኛል።
 በጠቅላላው ለሞሬ \$2 ረጋሶ \$3 ቶሎሳ \$3 ይኖራቸዋል

[ዴሲማል (ዴ) እና ከምቶ እጅ (ከመጅ = %)]

ቶሎሳ ከ \$ 8 ዉስጥ \$3 ያገኛል
 ከነውሰ = 0.375 ማለትም 37.5%

በመካከላቸው ካለው \$ 8 ዉስጥ 0.375 እኛውን ወይም ከመቶ 37.5 እጁን ቶሎሳ ያገኛል።

እላይ በተጠቀሰው ዉስጥ ለሞሬ \$40 ረጋሶ ደገሞ #4 ቢኖራቸው ኖሮ ቶሎሳ ስንት ያገኝ ነበር?

ከለውሀ 40 + ከረውሀ 4 = 20 + 1 = 21፤ ቶሎሳ \$ 21 ያገኛል።

[ክፍልፋይ]

$$((1/2)*40) + (1/4*2) = 20 + 1 = 21$$

በጠቅላላዉ ለሞሬ \$20 ረጋሶ \$3 ቶሎሳ \$21 ይኖራቸዋል

$$20 + 3 + 21 = 44$$

ከረዓረ ው ለዓሀ = 0.454 ማለትም 45.4% እጉን ቶሎሳ ያገኛል።

እርስበርሱ ብዜት (ሎ፤ ሶት፤ ሮ ወዘተ)

ለምሳሌ፤

2 እርስበርሱ ሁልት ጊዜ ቢባዛ ስንት ቁጥር ይሰጣል?

$$2 ሎ = 2 * 2 = 2^2 = 4 \quad (\text{squared})$$

እርስ በርሱ ሁልት ጊዜ ቢባዛ 4 የሚሰጠ የትኛው ቁጥር ነው?

$$[ሎ 4 = 2] \quad (\text{square root})$$

$$4 ሎ = 4 * 4 = 4^2 = 16$$

$$[ሎ 16 = 4]$$

$$2 * 2 * 2 = 2 ሶ = 2^3 = 8 \quad (\text{cubed})$$

$$[ሶ 8 = 2] \quad (\text{cube root})$$

$$4 * 4 * 4 = 4 ሶ = 4^3 = 64$$

$$[ሶ 64 = 4]$$

$$5 * 5 * 5 * 5 = 5 ሮ = 5^4 = 625 \quad (\text{to the power of 4})$$

$$[ሮ 625 = 5] \quad (4^{\text{th}} \text{ root})$$

$$2 * 2 * 2 * 2 * 2 = 2 ቶ = 2^5 = 32 \quad (\text{to the power of 5})$$

$$[ቶ 32 = 2] \quad (5^{\text{th}} \text{ root})$$

ይህ እንግዲህ ምን ይመስላችኋል?

በነገራቸው ላይ ማልኮም ግላድወኤልን (2008) በጃፓን፣ ኮሪያ እና ቻይና ሂሳብ የሚአሰሉበት ፈጣን በሆነ ዘዴ መሆኑን ገልጿል። የነኚህ አገር ሰዎች ደግሞ በሂሳብ ፈጣን ናቸው። እኛም እላይ በጠቀስኩት ግእዝ ብናሰላ ይጠቀም ይሆናል። ምናልባት፣ ስሌቱ በደንብ ከተቀናበር ለሀገር ይበጅ ይሆናል።

ሁጊ 5/3/2009